

parat med data om de personligheder, som figurerer i så rigt mål. Man kunne også tænke sig en illustrationsliste med angivelse af proveniens, hvor den kendes, til det meget morsomme billedstof. Endelig har man lyst til at stille et indiskret spørgsmål: Hvad bliver der af hoveddokumentet, Jens Chr. Hæstrups scrapbog, som viste sig i

stand til at åbne erindringens døre? Men lad os til slut sammenfatte, hvad vi faktisk fik, nemlig et interessant vidnesbyrd aflagt i en let læst stil, spækket med muntre anekdoter og farvet af en vis overbærenhed, en lille distance, som dog til stadighed genembrydes af ærlig beundring og indforstået delagtighed.

Mette Müller

Jan Maegaard: Præludier til musik af Arnold Schönberg. Edition Wilhelm Hansen, København, 1976. 203 pp.

Denne bog om Schönbergs musik er baseret på en række radioforedrag, som Maegaard holdt så langt tilbage som 1967–69. Bogmanuskriptets forord er dateret juli 1970, men udgivelsen fandt først sted i 1976 (grunden hertil kender jeg ikke).

Undertegnede hørte selv til dem, som sad med begge ører i radioen, når Maegaard dengang – i sidste halvdel af 60'erne – talte om modernisme, ekspressionisme, tolvtonemusik (eller Bachs h-mol-messe for den sags skyld); han forekom mig simpelthen at være så nogenlunde den eneste i landet, der repræsenterede noget progressivt inden for faget, såvel m.h.t. arbejdsfelt som arbejdsmåde. Han havde frem for alt en formidabel evne til at skabe sammenhæng mellem aspekter, som ellers alt for ofte blev isoleret fra hinanden: biografiske, kildekritiske, kompositionstekniske og udtryksmæssige aspekter gik ligesom op i en højere enhed, hvor modsætningen mellem en videnskabeligt kvalificeret, intellektuel musikforståelse og en mere følelsespræget musikoplevelse ophævedes. – Sådant mente jeg i hvert fald dengang.

Idag forekommer Maegaard mig ikke mere så progressiv, tværtimod. Det skyldes, at jeg ikke længere mener, at man kan tale om en videnskabeligt kvalificeret musikforståelse, med mindre den er materielt og

samfundsmæssigt funderet. Og dette aspekt mangler ganske hos Maegaard; det ligger uden for hans interessesfære. Den førnævnte »højere enhed« er af ren åndelig art, og en sådan idealistisk grundholdning er for mig at se klart uvidenskabelig og må – herfra hvor jeg står – karakteriseres som reaktionær (i praksis viser den sig også uafsladeligt at afføde (fag)politisk reaktionære standpunkter). I det følgende skal jeg imidlertid lade hele dette spørgsmål ligge og i stedet holde mig til det, som Maegaards bog positivt handler om, – med andre ord skrue vurderingsgrundlaget tilbage til ca. 1968 og behandle bogen som om jeg mente det samme som dengang.

Bogen er en samling indbyrdes uafhængige analyser af 19 Schönberg-værker; for så vidt en slags koncertfører, i hvert fald i højere grad en opslagsbog end én, man læser fra ende til anden. Men omfanget og kvaliteten af de enkelte analyser overskrider naturligvis langt, hvad man kan finde i en normal koncertfører. Manuskriptets fortid som radioforedrag er meget tydeligt, på godt og ondt. Beundringsværdig er Maegaards evne til i »radiosprog« at formulere selv vanskeligt tilgængelige faglige problemstillinger på en alment forståelig og fængende måde. Oversættelsen fra radiomedium til bogform kan dog undertiden

have den lidt negative konsekvens – set fra et fagligt synspunkt – at der i lidt for høj grad bliver tale om punktanalyser af musik-eksempler i stedet for helhedsanalyser; eller ligefrem om, at de musikalske betragtninger trænges helt i baggrunden til fordel for værkhistorie eller tekstbetragtninger (ex. i »Pierrot Lunaire«), noget der virker helt rimeligt i radioen, mens man i bogformen føler sig lidt snydt. Endelig kan oversættelsen af de klingende musik-eksempler fra radioen til nodeeksempler i bogen i visse tilfælde (ex. i »Verklärte Nacht«) volde problemer, fordi Maegaard anfører hele partituret uden nærmere specificering af, hvilke stemmer hans kommentarer refererer til. Men dette er kun skønhedsfejl sammenholdt med alt det positive i denne bog. Maegaards omfattende, videnskabelige indsigt i stoffet kombineret med hans dybe engagement i det har ført til det imponerende resultat, at fremstillingen kan læses med stort udbytte både af fagfolk

og af almindeligt interesserede lægfolk. Ærgerligt er det egentlig blot, at flere af Schönbergs vigtige værker ikke er kommet med i bogen, specielt ærgerligt måske m.h.t. de værker, som mange pædagoger gerne vil bruge, når de skal belyse overgangen til fri atonal sats (sangene op. 15, klaverstykkerne op. 11) eller den dodekafone teknik i sin tidligste og enkleste form (klaversuiten op. 25, kvintetten op. 26). Klavermusik og -sange samt praktisk talt al kammermusik er udeladt af bogen, og det er altså desværre gået ud over disse centrale værker i Schönbergs produktion. Imidlertid kan specielt Maegaards analyse af orkestervariationerne op. 31 varmt anbefales til dem, som skal bruge et »overkommeligt« tolvtoneværk f.eks. i pædagogisk sammenhæng, eller selv gerne vil studere, hvordan tolvtoneteknik praktisk kan forvaltes og blive til særdeles levende musik.

Henning Nielsen

Seventeenth-Century Instrumental Dance Music in Uppsala University Library Instr. mus. hs 409 (=Monumenta Musicae Svecicae VIII). Transcribed and Edited by Jaroslav J. C. Mráček. Edition Reimers, Stockholm, 1976. 53 + 276 pp.

Det er ofte nok med beklagelse fremhævet, hvor mange områder af dansk musik og musikudøvelse i ældre tid der på grund af den manglende overlevering ikke lader sig belyse direkte og med sikkerhed. Det gælder således musikken ved Frederik d. 3.s hof efter midten af 1600-tallet. Hvad har man spillet på et tidspunkt, hvor smagen gik i fransk retning og hvor man optog franske musikere i hofkapellet med forbilleder i de berømte Vingt-quatre violons du roi fra Ludvig d. 13.s og Ludvig d. 14.s hof? Til trods for samtidige vidhedsbyrd om hofballetter og anden musikudøvelse mangler vi musikken. Men der findes andre muligheder for belysning af spørgsmå-

let. Vi kan vende os andre steder hen for at danne os et indtryk af repertoiret i en tid, hvor spredning og reception af fransk dansemusik prægede hofmusikken i store dele af Europa. Ironisk nok er der forøvrigt selv ikke fra Pariser-hoffet bevaret noget tilsvarende repertoire fra denne tid på grund af lakunerne i Philidor-samlingen. Et indtryk af et beslægtet miljø har man imidlertid kunnet få gennem Écorcheville's udgave af dansemusik fra fyrstefamilien af Hessen's hof i Kassel, der omfatter perioden ca. 1650 – ca. 1670 og hvor hele første bind danner en fortræffelig og stadig læseværdig indledning til udgaven af selve håndskriftet (*Vingt Suites d'Orchestre du XVIIe Siècle*